Diskriminazioaren ahotsak

Bizkaiko arrazakeriaren egoerari buruzko txostena
Bizkaiko SOS Arrazakeriak 2023an bildutako datuak

Las Voces de la Discriminación

Informe sobre el estado del racismo en Bizkaia
Datos recogidos por SOS Racismo Bizkaia durante el año 2023

SOS RACISMO · BIZKAIKO SOS ARRAZAKERIA ·

"Diskriminazioaren ahotsak-Las voces de la discriminación" txostena Eusko Jaurlaritzako Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritzaren dirulaguntza baten bidez egin da.

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE IGUALDAD, JUSTICIA Y POLITICAS SOCIALES

Argitalpen-data
Julio 2024

Tokia
Bilbao, Bizkaia

Egilea
Asamblea de SOS Racismo - Bizkaiko SOS Arrazakeria

Arreta eta salaketa bulegoa *(OID)*
Karen Brunel, Daniela Sisa Rodríguez, Aileen Carbajal, eta Sara Abbas Pérez

Maketazioa eta diseinua
Christina Schwertschlag

Edukia

Sarrea 2

Asanblea: Balioak, batzordeak, xedea 4

M21 8

Polizia-abusu arrazisten aurkako kanpaina 12

Arrazakeriaren aurkako hezkuntza 16

Arrazismoaren aurkako alerta: Zifrak 2023 26

Narratibak 32

Prozedurak 36

Errolda-Kanpaina 38

Legez kanpoko utzarazteen aurkako gida 42

Silvia kasua: Silvia, ez zaude bakarrik! 44

Antirrazismoa partekatu jaialdia 50

Bukaera 54

Sarrea

Urtero, SOS Arrazakeria Bizkaiaren Informazio eta Salaketa Bulegoan (ISB) txosten bat argitaratzen da. Urteko txosten horretan, urtean zehar bildutako informazioa biltzen da Bizkaiko Lurralde Historikoko eraso eta tratu arrazisten salaketei buruz. Hurrengo txostenean Bizkaian bildutako informazioa aurkeztuko da, Bilbon, 2023. urtean zehar, OIDetik.

Jasandako indarkeria-motak eta eragindako pertsonen profila aztertzeko asmoz, Bizkaiko SOS Arrazakeriaren bulegoan aurkeztu diren salaketen datuak jaso dira. Horietan, batzarreko militanteak lagunak dira, bai salaketa judizialean bai sozialean. Informazio horri esker, jatorri etniko eta kulturala, arraza-markatzailea, adina, generoa eta udalerria identifika ditzakegu.

Modu horretan, hurrengo galderen erantzunak jakin ditzakegu:

Zein eraso mota da ohikoena?

Zenbat kasu epaitu dira?

Nor edo zein dira eragile diskriminatzaile nagusiak?

Zein kolektibo edo komunitate da eraso arrazistak jasateko joera handiena duena?

SOS + lagunen asanblada, 21 M-ren ondoren

Txosten horren bidez, gure antolakuntzak eta batzarrak gure auzotar arrazializatu, migratzaile eta ijitoek pairatzen dituzten bereizkeriazko gertaera eta indarkeriei buruzko ikuspena eman eta kontzientziazioa eskaini nahi dute. Dokumentu hori, SOS Arrazakeria Bizkaiaren batzarra osatzen duten militante -aktibisten laguntzari esker kudeatu da. Datu kuantitatiboak dituen dosierra izan arren, ez da herritarren ehuneko handi bat biltzen duen dokumentu zientifiko/sozial teorikoa, baizik eta Bilbon ezarritako bulegotik jasotako informazioa eskaintzen du. Datu horiek orokortu ezin ditugun arren, jasandako indarkeriazko errealitateak agertzen dira txosten honetan, eta, horiei esker, izaera kolektibo, objektibo eta presako aldarrikapenak egin ditzakegu. Laburbilduz, 2023an egindako iritziak eta kanpainak partekatuko ditugu, hala nola “polizia-abusu arrazisten aurkako kanpaina” eta “arrazismoaren aurkako eskola”.

Asanblea
Balioak, batzordeak, xedea

Espainiako SOS ARRAZAKERIA Elkarteen Federazioa osatzen duten 8 erakundeetako kideak gara. Elkarte horiek, 1992tik daude Bizkaian. SOS Racismo - Bizkaiko SOS Arrazakeria elkartearen egitura asanblearioa, mistoa eta independentea da.

Asanbladak, arrazakeriaren aurkako ikaskuntzarako gune gisa hartzen du, non pertsona arrazializatuak eta migranteak borroka antolatzen duten subjektu politikoak baitira, hezkuntzan, pedagogian eta autogestioan oinarrituta.

Gure asanbladak arrazismoaren eta xenofobiaren aurka jarduten du Bizkaiko lurraldean, eta gizarte-mugimenduaren espiritua izanik, arrazismoaren aurkako borroka talde-ekintzaren mugimendu gisa ulertzen du, pertsona guztiok norabide berean egin behar baitugu aurrera, "arraza-berdintasuna" eta "dekolonialtasuna" aintzat hartuz.

Gure asanbladaren balioak 6 aldaeratan oinarritzen dira:

INTERSEKZIONALITATEA
arrazakeriaren aurkako ekintzaren eta eraginaren zeharkako estrategia gisa, gure gorputza zeharkatzen duten identitateak kontuan hartuta.

ARRAZA-BERDINTASUNA
borroka kolektiboaren xede gisa.

ANIZTASUNA
pentsamenduetan, ideietan, jatorrian eta kulturan, betiere elkarrekiko errespetuan, komunikazioan eta zainketan arreta jarriz.

HORIZONTALTASUNA
asanbladetan, akonpainamenduetan, hezkuntzan eta kolektiboekin egindako lanetan.

ERREKONOZIMENDUA
pertsona arrazializatuena, ijitoena eta migranteena, arrazismoaren aurkako borrokaren subjektu politiko diren aldetik

DEKONSTRUKZIOA
zuritasunak dakartzan pribilegioena.

SOS Arrazakeria Bizkaiaren Bulegoko burdin hesia, Asanbladak diseinatua eta margotua

Asanbladaren esparruan **5 batzorde** daude, aktibistek eta militanteek kudeatuak.

Bilboko jaietan poliziaren arrazismoaren aurkako horma-irudia

Besteak beste:

Salaketa eta intzidentzia: Gure bulegora iristen diren arrazismo eta xenofobiagatiko salaketak aztertzen eta laguntzen ditu, haien konplexutasunean. Kasu bakoitzaren araberako erantzuna edo konponketa (publikoa, juridikoa edo administratiboa) bilatzen du eragindako pertsona bakoitzarentzat, eta, hala, justizia-, erreparazio- eta ez errepikapen-egintza bihurtzen da. Batzorde hori elkarteko garrantzitsuenetakoa da, kalean egiten diren salaketa-kanpainak kudeatu eta sustatzen baititu.

Komunikazioa: Salaketen, jakinarazpenen, iritzi artikuluen, jardueren, ekitaldien eta prentsa oharren argitalpena eta hedapena koordinatzen du; arrazakeriaren aurkako sentsibilizazio kanpainak proposatzen eta garatzen dira. Hedabideak, nagusiki, sare sozialak eta SOS Racismo - Bizkaiko SOS Arrazakeriaren web orria dira. Hala ere, prentsa eta irratiaren bidez ere komunikatzen dugu. Batzorde honi esker, ikusgarritasun handiagoa eskaini ditzake arrazismo eta xenofobia kasuei, arrazismoaren aurkako hezkuntza sustatzeko.

Hezkuntza eta pedagogia: Arrazismoaren aurkako prestakuntza-ekintzak antolatzen ditu hezkuntza formaleko eta ez-formaleko testuinguruetan. Batzorde horrek benetako berdintasuna sustatuko duten sentsibilizazio guneak sortu nahi ditu, hausnarketa eta ikaskuntza kolektiboan oinarrituta. Azkenik, hezkuntzaren, pedagogiaren eta arrazismoaren aurkako praxiaren gaiak ikertzen ditu.

Feminismo dekoloniala: Generoaren eta arrazaren aldagaiak behatu, eta artikulatzen ditu, atalez atal, arrazaren aurkako praktika politikoak. Batzarreko emakumeek antolatzen dute, eta emakume migratu, arrazializatu eta ijitoen esperientziak bateratzen dituzten azterketa-, hausnarketa- eta ikaskuntza-guneetara zabaltzen da. Azken batean, batzorde horrek mugimendu feministaren mobilizazio eta salaketen antolaketan parte hartzen du.

Elkarteak eta sareak: Arrazismoaren aurka diharduten erakunde, elkarte, talde eta pertsonekiko sareko lana dinamizatu, bultzatu eta artikulatzen du. Bizkaiko eta Espainiako elkarte-sareekin sarean lan egiteak aukera ematen digu arrazismoaren aurkako jarrera zuzenean eragiten ez dugun borroka eta prozesuetara artikulatu eta zeharkatzeko.

Prozesu asanbleario horretan bete nahi dugun **xedea** da arrazismoaren aurkako aktibismoaren barruan jardutea, honako subjektu politiko hauek buru direla: pertsona arrazializatuak, migratuak eta ijitoak. Era berean, batzarra osatzen duen pertsona bakoitzaren eta bere ekintzak zuzentzen dituen komunitateen bizi egoera ulertzeko moduan artikulatzen saiatzen gara autozainketak sustatuz. Horregatik, batzarreko pertsona zuriek zein arrazistek rol kritikoa hartzen dute zuritasunaren eta hauskortasunaren aurrean.

Bizkaiko SOS Arrazakeriako aktibista izan nahi baduzu, gure batzarrekin bat egin dezakezu. Dei iezaguzu edo jar zaitez gurekin harremanetan gure sare sozialen edo posta elektronikoaren bidez!

Lapurdi Hiribidea, 7
48012, Bilbao

+34 944 790 310
+34 688 629 996

bizkaia@sosracismo.eu

sosracismobizkaia.org

M21

Arrazakeriaren eta xenofobiaren aurkako nazioarteko eguna

Urtez urte, arrazismoak eta diskriminazioak gure gizartean nola eragiten duten aztertzen dugu, indarkeriaren osagaia nukleo komun gisa hartuta. Indarkeria arrazista mota horien barruan, agerikoenetatik hasi (eraso fisikoak, esaterako) eta pertsona migratuen, arrazializatuen eta ijitoen gorputzei zuzenean erasotzen dietenak, eta inplizituenetaraino, horiek baitira kolektibo horretako pertsonen bizitzaren euskarri eta aitzindari. Indarkeria horiek, gizartearen ikuspegitik ia ikusezinak direnak, politika arrazisten mende daude, eta, hala, gizarte-bazterketa eta bizi-prekarietatea gertatzeko arrisku handiagoa dute pertsona arrazistek, migratuek eta ijitoek.

2023an, Espainian eta Euskal Herrian ez dago arraza-berdintasuna eta gizarte-ekitatea sustatzeko politika publikorik. Arrazismoaren aurkako politikarik ez egoteak gorputz zurien eta arrazializatuen arteko tratu berezia eragiten du, eta modu sistematikoan kondenatzen eta baztertzen ditu pertsona arrazista, migratu eta ijitoak.

Non ikus dezakegu hori?

Mugetan indarkeria eta hilketak justifikatzean, ijitoen jazarpenaz gain, historian zehar erakundeek ijitoen aurkako 230 lege baino gehiago izan dituzte. Era berean, politikarik eza dela eta, zaintzaren esparruan emakume arrazializatuak babesik gabe edo esplotazio baldintzetan lan egitera behartuta daude.

Bizkaian, arrazismoaren aurkako politikarik eza ere ikus dezakegu, profil etnikoagatik soilik justifikatzen baitituzte poliziaren geldialdiak, bai eta San Frantzisko auzoan indar polizial gehiegi daudela egiaztatzea eta legez kanpo uztea ere.

Ekuador Etxearen argazkia

Ekuador Etxearen argazkia

Beraz, politika publikorik ez izateak eta erabat arrazistak diren beste politika batzuk egoteak eskubideak urratzen dituen eta pertsona arrazista, migratu eta ijitoak baztertzen dituen sistema bati eusten dio eta, hala, Ongizate Estatua pertsona guztientzat ez dela ondorioztatu daiteke. Irakurketa horren ondorioz, 2023ko martxoaren 21ean, hau da, **"Arraza-bereizkeria ezabatzeko nazioarteko eguna"**, manifestazioaren lema nagusia "Politika arrazisten aurka" izan zen. Lema horrekin, arrazismo instituzionala salatzen dugu, gure komunitateetako gizarte-bazterketa eta -desberdintasuna betikotzen duten legeak ikusezin bihurtzen eta sortzen dituena, hala nola Atzerritarren Legea.

Ekuador Etxearen argazkia

Martxoaren 21ean salatu genuen politika arrazistak gure bizitzako alderdi guztietan agertzen direla:

1 Atzerritartasunari buruzko Legean gauzatzen da eta, milaka pertsona oinarrizko eskubiderik gabe uzten ditu. Egunero-egunero ikus eta bizi dezakegu erregularizazio prozesuetan sartzeko zailtasuna, baita etxebizitza duinak eta errolda eskuratzeko dauden eragozpenak ere.

3 Ijitoekiko tratuan gauzatzen da, antigitanismoa eta ijitofobia sustatuz. Espainiako Estatuko erakundeek ijitoen oinarrizko eskubideen urraketa betikotu eta babestu dituzte, eta, hala, aukerarik eta eskubiderik gabe geratu dira. Ondorioz, ijitoen populazioa pobretua eta gizartetik baztertua izan da.

Antigitanismoa eta ijitofobia: Ezkutatu eta tolerantziaz, aniztasunaz eta inklusioaz mozorrotzeko ahalegina, ijito-herriak zapalduta jarraitzen duen bitartean.

Ekuador Etxearen argazkia

2 Lurraldeko ikastetxe guztietan arrazismoaren aurkako hezkuntza falta da. Ezinbestekoa da administrazioak arrazismoaren aurkako ikuspegia sartzea aniztasun-agendaren barruan, indarkeriarik gabeko guneak eta hezkuntza-komunitate osoari arrazismoaren aurkako prestakuntza bermatzeko. Horrela, aniztasunarekiko errespetuan oinarritutako hezkuntza bermatuko da, eta ikastetxeak haur arrazializatuentzako gune seguru bihurtuko dira.

4 Bilboko Udalak kultura anitzeko auzoetan segurtasun indar eta kidego gehiegi egotea sustatzen duenean gauzatzen da, hala nola San Frantziskon, bai eta migratutako gazteen aurkako arrazakeriazko eta gehiegizko geldialdiak babestean ere, soilik profil etnikoetan oinarrituta.

5 Eskubideak falta dira eta lan-esplotazioa dago zainketen arloan, emakume arrazializatu eta migratuen gorputzak ustiatuz. Era berean, "mantero"ak erasotzen ditu gehiegikeria polizial arrazisten bitartez, eta lan-prekarietatea gaitzesten du.

Antolatzaileak:

AZET Etxebizitza Sindikatua, Ongi Etorri Errefuxiatuak, Lumaltik Herriak, Asociación de Mujeres Gitanas SINROMI, el grupo BAYE FALL, Agharas, Barakaldo con el Sáhara, Kale Dor Kayiko, Asociación de Senegaleses, Atxuri Harrera, Azalak, Novisi Elkartea, Batucada Batikumba, Zehar.

Ekuador Etxearen argazkia

Polizia-abusu
Arrazisten aurkako kanpaina

Bi urte badira Bilboko hiria turistifikazio-prozesu bat jasaten ari dela, eta, horren ondorioz, gentrifikazioa zabaldu egin da.

Bilboko Udalak berak sustatutako prozesu horren biktima **San Francisko auzoa** da, hiriko administrazio-zentrotik (Abando) minutu gutxira dagoen auzoa.

ARRAZAKERIA GURE AUZOETATIK KANPORA

Etxe-agentzia espekulazioak eta turismo-ostatuen hazkunde neurri gabeak ondorio larriak izan dituzte 2023an, eta Ertzaintzak, Polizia Nazionalak eta Udaltzainak legez kanpoko irtenarazte, sarekadak eta abusu arrazistak izan dituzte, estetika aldatu eta auzotar arrazista, migratu, ijito eta pobreak "garbitzeko" nahian. Hain da bortitza San Frantziskok pairatzen duena ezen Murtziako Atzerritarren Barnetegira (CIE) bidalketak egin izan baitira ere

SOS Arrazakeria Bizkaiaren bulegoan jasotzen diren salaketa gehienak poliziaren arrazismotik datoz, eta poliziak dira agente diskriminatzaile nagusiak. 2023ko otsailaren 11tik 19ra bitartean, **biltzarreko militanteek 50 ibilgailu ere kontatu ziren furgoneten eta patrullen artean**, eta, horrez gain, neurrigabeko ziren agenteen kopurua.

Martxoaren 15eko kalejira

Martxoaren 15eko kalejira

7 egunetan jasotako datu horiei esker, ikusi zen San Frantzisko auzoko kaleetako agenteen %57 Ertzaintzakoak zirela, eta gainerako %43 Udaltzaingoarenak.

Eremuaren militarizazio horren ondorioz, eta horrekin batera, abusua, profil etnikoaren araberako geldialdiak eta auzoko bizilagunak etengabe jazartzea eta kriminalizatzea, Bizkaiko SOS Arrazakeriak kanpaina bat egin zuen. Kanpainak hilabete iraun zuen, eta asteazkenero, 19:30ean, salatu egiten ziren polizia-ekintza horiek, oso arrazistak eta neurrigabeak izateagatik. Asteroko kontzentrazio horietan, salatzen zen:

1 **San Frantzisko auzoaren militarizazioa.** Hainbeste polizia egoteak ez du segurtasun-zentzu handiagoa ematen; aitzitik, segurtasun-ezaren sentsazioa sortzen du, eta ez dator bat benetako mehatxuarekin. Zaurgarritasun egoeran dauden pertsonei, hala nola, auzoko gazte migratu eta arrazializatuei, zuzendutako jazarpenari bakarrik erantzuten dio.

2 **Ibaiondo barrutiko San Frantziskon delituak %18 jaitsi ziren.** Ertzaintzak eta Bilboko Udaltzaingoak egindako azken azterketa estrategikoaren arabera, delituak handitu egin ziren 2021ean lau barrutitan: Deustun, Uribarrin, Begoñan eta Errekalden. Zein da San Frantzisko auzoan poliziaren gehiegizko erakustaldiaren arrazoia?

*Martxoaren 15eko kalejira * Ekuador Etxearen argazkia*

3 **Polizia-praktika arrazistak diskriminazio politika baten parte dira.** Europak jada onartu du arrazakeria-jarduerak (hala nola, eremu publikoko eta atarietako katxeoak, polizia-sarekada arrazistak, auzoen militarizazioa, profil etnikoaren araberako geldialdiak, jazarpena, botere-abusu etengabea eta poliziek migratutako, arraziatutako eta ijitotutako pertsonei egiten zaien kriminalizazioa) Estatu Espainioleko polizia-kidegoetan jeneralizatuak direla.

4 **Atzerritartasunari buruzko Legeak behartzen ditu pertsonak hiru urtez gutxienez egoera administratibo irregularrean egon daitezen, edozein errotze mota eskatu aurretik.** Arrazializatutako pertsonen gorputzak eta, bereziki, gizon gazte migratuen gorputza bakarrik kriminalizatzen direnean, bizitza duina lortzea galarazten duten politika publikoei buruz hausnartzeko aukera galtzen da.

Martxoaren 15ean, asteazkenean, poliziaren abusu arrazisten aurkako kanpainaren azken ekintza egin zen. Oraingoan ez zen kontzentrazio bat izan, Mariaren Bihotza plazan hasi zen manifestazio bat izan zen, Bilboko San Frantzisko auzoko Doctor Fleming plazaraino. Ibilbidean zehar, bengalak eta kartelak jarri ziren, auzoko bizilagunei poliziak botere-abusua egiten dituzten puntuetan. Atari pribatuetatik seinaleztatu ziren, non Estatuko Segurtasun Kidegoek gazte migratzaile eta arrazializatuak miatzen eta tratu txarrak ematen dizkieten, Maiatzaren 2ko kaleraino, non profil etniko-arrazialaren arabera sarekadak eta geldialdiak egiten baitira; horrez gain, kale horretan patruilak aparkatzen dira, espazioa bortxatuz.

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

Arrazakeriaren aurkako hezkuntza

2023an, "Arrazakeriaren aurkako eskola: arraza- eta genero-berdintasunaren aldeko kultura arteko hezkuntza eta sentsibilizazioa" izeneko proiektua gauzatu zen. Proiektu hau Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzak proposatzen du, eta, horrela, Bilboko ikastetxeetan tratu-berdintasunerako eskubidea eta fenotipoa (arraza), generoa, jatorria, etnia edo erlijioa dela-eta diskriminaziorik ez izateko eskubidea sustatzen laguntzen du. Helburu espezifiko gisa, helburu hauek ditugu:

+ Ikasleak, irakasleak eta gurasoak prestatzea eta sentsibilizatzea tratu-berdintasunaren eta fenotipoa (arraza), generoa, jatorria, etnia edo erlijioa dela-eta ez diskriminatzearen inguruan.

+ Hausnarketarako guneak sustatzea institutu eta ikastetxeen eta arrazakeriaren eta generoaren aurkako ikuspegia duten gizarte-eragileen artean.

+ Ikaskuntza- eta irakaskuntza-espazioak sustatzea, kultura arteko praktiketatik abiatuta, aniztasuna eta desberdintasuna balio positibotzat hartuta.

Asmo horiek lortzeko, guztiz doakoak diren eta gaztelaniaz edo elebidunez ematen diren tailerrak planteatu dira, eta Bizkaiko SOS Arrazakeriaren Batzarreko kideek gauzatzen dituzte. Horrela, ikasgelan eta ikasgelatik kanpo kulturartekotasuna, aniztasuna eta desberdintasuna bermatu eta sustatu nahi dira. Hasiera batean, bi tailer egin dira gela bakoitzeko, baina beti egon da aukera tailer kopurua aldatzeko, ikastetxe bakoitzaren beharren arabera. Laburbilduz, tailerren egitura ikasleen adin desberdinetara egokitu da, eta ikasle bakoitzaren ikasteko estilo eta erritmoetara egokitu da, taldean parte hartzeko eta ikasteko metodologia bati jarraituz, eta pentsamendu kritikoa eta gogoeta beren esperientzietatik abiatuta egitera gonbidatuz.

Tailer bakoitzak landu beharreko gai nagusi bat izan du, egitura honi jarraituz: ↗

1 tailerra: *Arrazismoaren aurkakoa, kulturartekotasuna ikasgelan tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza sustatzeko estrategia gisa ulertuta.*

01. telefonoa | Aurrekariak
02. telefonoa | Zer da arrazakeria?
03. telefonoa | Arrazakeriari, xenofobiari eta diskriminazioari buruz hitz egiteko tresnak
04.telefonoa | Zer da diskriminazioa?
05.telefonoa | Kontsultarako eta etengabeko prestakuntzarako materialak

→ Iraupena 1 eta 2 ordu artekoa da

2 tailerra: *Intersekzionalitatea: espazio komunak aniztasunetik eta desberdintasunetik nola eraiki.*

Módulo.01 | Aurrekariak
Módulo.02 | Zer dira zurrumurruak eta buloak?
Módulo.03 | Aniztasuna, ezberdintasuna eta ikaskuntza komunak
Módulo.04 | Genero eta arraza aniztasuna sustatzeko estrategiak sentipentsatzea
Módulo.05 | Kontsultarako eta etengabeko prestakuntzarako materialak

→ Iraupena 1 eta 2 ordu artekoa da

Arrazakeriaren aurkako Eskola Tailerrak 2023-2024

Tailer horien barruan, hainbat jarduera ere egiten ziren, elkarrekin gogoeta egitera gonbidatzen zutenak, eta ondorio horietan oso interesgarriak ziren.

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

Proposatutako **lehen tailerra Bilbo mapeatzen** saiatzen zen, bertako auzoak, sozializatzeko modua eta inguruko jarduera soziala erretratatuz.

1 tailerra

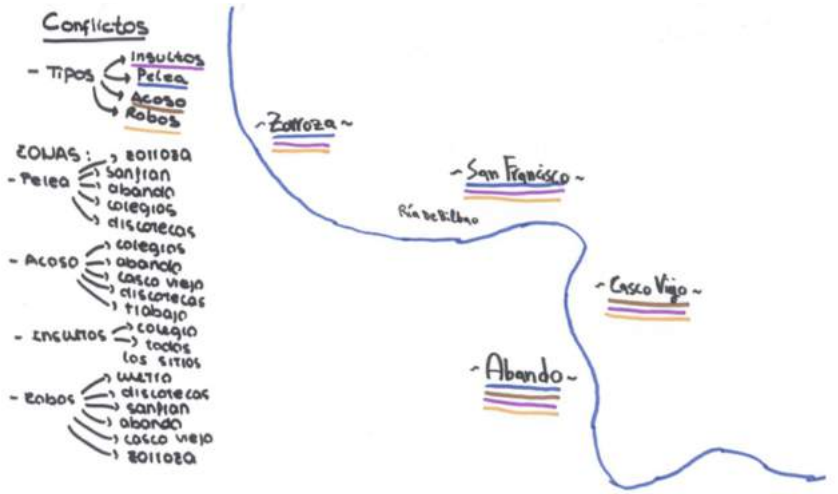
Auzo bakoitzaren adierazgarri den zerbait marraztea:

Lehen mapaketa honetan auzo bakoitzeko elementu adierazgarriak marrazten dira. Bertan, Bilboko zonaldeen arteko alde handia aztertzen dugu. Adibidez, Kale Nagusia arropa poltsekin eta dolarraren sinboloarekin irudikatzen dute, hirian kontsumismo eta kapitalismo gehien dagoen eremua dela aditzera emanez. Jarraian, diskoteka eta aisialdirako gune bat, eta, horren atzean, San Frantzisko auzoko arriskugarritasuna eta lapurretak sinbolizatzen dituen burezur bat. Era berean, nahiz eta lapurreta eta ebasketa gehien egiten diren Bilboko eremu hori ez izan, ikasle talde horrek jada finkatuta dauka ideia hori.

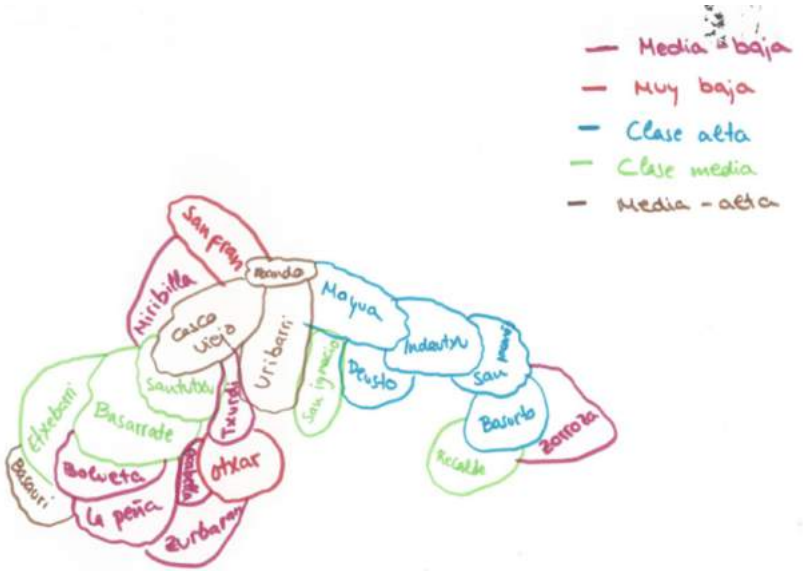

Gatazka motak eta horietako gehien dauden auzoak irudikatzea:

Kasu horretan, ikasleek gatazka motak eta horiek gerta zitezkeen auzoak islatu zituzten. Indarkeria horiek eta horiek gerta daitezkeen eremuak nola asimilatzen dituzten ikusiko dugu, hainbat auzo islatuz eta berriz ere San Frantzisko agertuz borrokak, lapurretak eta irainak gertatzen diren foku gisa. Azken batean, Abando eta Alde Zaharra aurkituko ditugu, auzotik gertu. Beraz, susmatu dezakegu, modu inkontzientean, segurtasunik ezarekin lotzen dituztela hiru eremu horiek, kasualitatez, pertsona arrazializatuak eta migratuak ibiltzen diren eremuak.

Auzoak beren klase sozialean oinarrituta irudikatzea:

Hiriko azken mapaketan Bilboko auzoak beren errentaren arabera ordezkatzea eskatu zen, hau da, bertan bizi diren pertsonen klase sozialean oinarrituta. Ikasleek San Frantzisko eta Otxarkoaga baino ez dituzte klase "oso baxuko" auzo gisa kokatzen, klase oso baxuko beste auzorik islatu gabe. Neurri batean, mapa horren banaketa bat dator bizilagunen urteko errenta-mailekin. Hala ere, auzokide gehienak pertsona arrazializatuak, migratuak eta ijitoak dituzten auzoak soilik irudikatu dira kategoria "oso baxu" gisa.

Azken batean, ikus dezakegu jada 14-16 urte bitartean oinarrituta dutela hiriaren egitura jakin bat, eta oro har osagai negatiboak dituzten auzoak (gehienak migratzaileak, arrazistak eta ijitoak) kokatzen dituztela. Horrela, aztertzen dugu, adin goiztiar batetik aurrera, jada harreman bat ezartzen dutela pobrezia eta segurtasunik eza duten pertsona arrazializatuen, migratuen eta ijitoen artean.

1 tailerra

SOS lankideak Arrazakeriaren Aurkako Eskolako tailerrak ematen dituzte

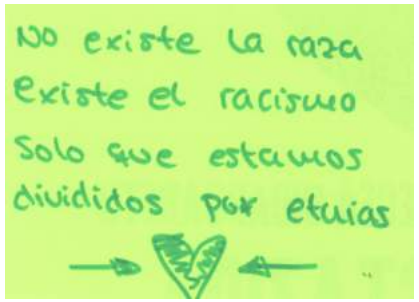

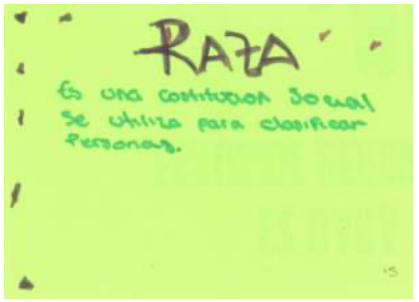
2 tailerra

Bigarren tailerrean, "arraza" kontzeptuari buruzko aurretiazko ezagutzarik izan gabe, **paper batean idazten zuten** (gehienez 5 lerroretan)**, zer zen haien ustez "arraza".**

Kontzeptu horren definizio gisa Ibram X.Kendi arrazakeriaren aurkako historialariaren argudioa hartzen zela kontuan hartuta, "gizartean dagoen alde bildu eta konbinatuetatik abiatuta botere eraikuntza bat izanik. Arrazak botere modu berriak sortzen ditu: kategorizatzeko eta baztertzeko ahalmena. Arrazaren sortzaileek botere hori erabiltzen dute pertsonak, etniak eta nazionalitateak monolitiko bihurtzeko ", ikus dezakegunez, bi ikasle horiek nahiko hurbildu ziren tailer zehatz horretan eman nahi zuenera.

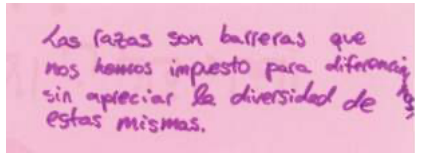

'Ez dago arrazarik, arrazakeria dago, baina etniaz zatituta gaude.'

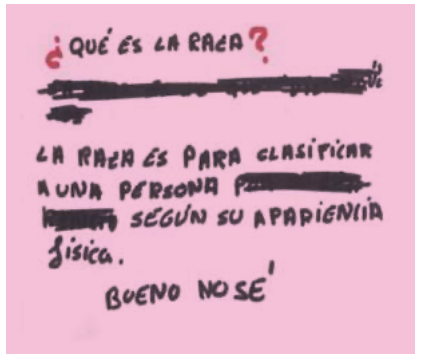

'Arraza. Gizarte-ohitura bat da pertsonak sailkatzeko erabiltzen dena.'

Bestalde, ikasleek kasu askotan "sailkatu" "oztopoak" hitzak nola erabili dituzten aztertuko dugu. Horrela, termino horren eskutik datozen katalogazio eta desberdintasunei buruzko analisi-gaitasuna adieraziko dugu.

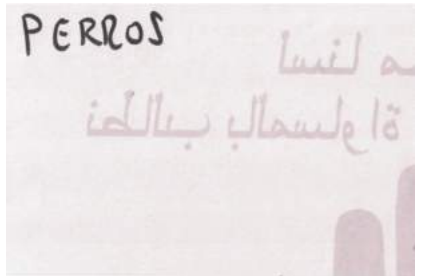

'Arrazak bereizi ahal izateko ezarri ditugun oztopoak dira, arraza horien aniztasuna aintzat hartu gabe.'

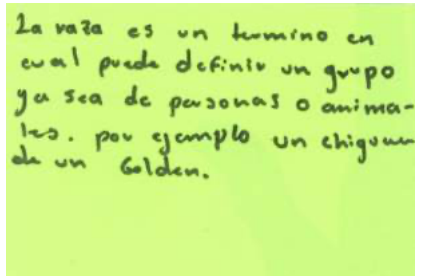

'Zer da arraza? (testu ezabatua) Arraza pertsona bat bere itxura fisikoaren arabera sailkatzeko da (testu ezabatua). Beno, ez dakit.'

Amaitzeko, azpimarratu nahi genuke ikasle askok, "zer da arraza?" galderari erantzunez, oso modu argian erantzun dutela: TXAKURRAK. Horrelako erantzunek pentsarazten digute pertsona askok, kasu honetan nerabeek, ez dutela oraindik beren imajinarioan "arraza" kontzeptua finkatuta, txakur-arrazekin zuzenean lotuz.

'Txakurrak'

'Arraza pertsona- edo animalia-talde bat definitzeko termino bat da. Adibidez, chiguagua edo Golden.'

3 tailerra

Hirugarren tailerra **"Arrazakeriaren aurkako bingoa"** zen. Jarduera hori egiteko, taldeak eratzen ziren (ikasleek berek aukeratuak), eta talde horiei esaldiak edo egoerak ematen zitzaizkien. Orriak banatu ondoren, batzarkide batek esaldi horietako bat irakurtzen zuen, eta esaldia bere orrian zuten ikasleek zer esaldi edo egoera mota zen asmatu behar zuten, kategoriak hauek izanik:

FITXAK

Arrazakeriaren aurkako bingoa

Horiek guztiak, aurretik tailerraren orduan landu dira. Horrela, bada, ikasle guztiek egunero bizi diren eta batzuetan bortitz gisa identifikatzen zailak diren egoera edo esaldiei buruz hausnartu zuten.

Arrazismoaren aurkako alerta

Arrazakeria eta bere aurpegi ezberdinak

2023 ZIFRAK

Ondoren azaltzen diren datuak 2023an SOS Arrazakeria Bizkaiaren bulegoan jaso eta bildutako salaketak dira.

2023an, SOS Arrazakeria Bizkaia bulegoak **35 salaketa formal** jaso zituen, **etniaren eta arrazaren arteko bereizkerietan oinarrituak**. 2022ko txostenean erakutsitako datuen bezala, 2023 urtean ere **arrazismo instituzionala** nabarmendu zen, salaketen ehunekorik handienarekin. Kasu honetan, bulegoan jasotako salaketa **guztien %46** (16 salaketa) **izan dira**, **2022 urteko portzentajearekiko %13 gehiago**. Datu horiek erakusten dutenez, beste urte batez, erakunde-arrazismoa da migratu, arrazoitu eta ijitoentzako agente diskriminatzaile nagusia, eta modu arrazistan jarduten du.

Interesgarria da arrazismo instituzionalari eta horrek dituen tresnei erreparatzea; izan ere, txosten honen sarreran aipatu dugun bezala, dokumentu honek SOS Arrazakeria Bizkaiaren bulegoan bildutako datu kuantitatiboak jasotzen ditu, eta, beraz, duen garrantziagatik, ezin dira datuak orokortu. Horrekin esan nahi dugu, kasu honetan arrazismo instituzionala jasotako salaketa guztien %48 baino ez den arren, ez direla herrialdeko erakunde publiko zein pribatuek eta, zehatzago, Bizkaiak egunero izaten dituzten indarkeria arrazista orokorrak.

Jasotako salaketen bigarren ehuneko altuena **partikularren gatazka eta erasoak** dira, **salaketa guztien %14**. Hau da, 2023an, biktimen eguneroko bizitzatik kanpoko pertsonek egindako abusu eta eraso arrazistei buruzko 5 salaketa jaso dira, eremu publikoan duten presentzia baliogabetuz eta bortxatuz.

Bestalde, hirugarren ehuneko altuenean bi abusu eta eraso arrazista mota aztertu ditugu, eta, hala, SOS Arrazismo Bizkaian aurkeztutako salaketa formalen **%11 lan-arrazismoa eta auzo-arrazismoa** dira.

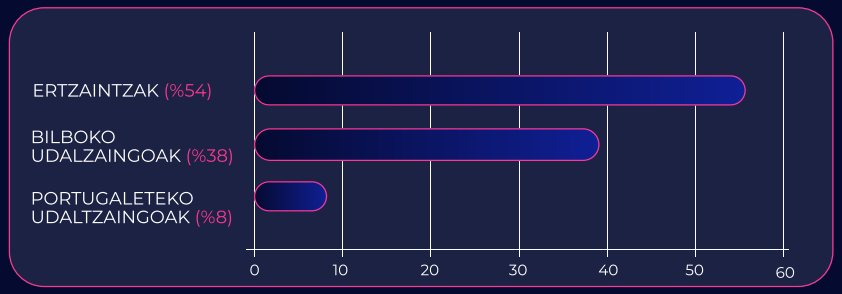

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

Arrazismo instituzionalak bildutako salaketen banakapena

Arrazismo instituzionalarekin zerikusia duten kasuei buruzko salaketak %13 gehitu direnez, eta 2023. urtean salaketa horien ehunekoa handia denez, beharrezkoa da ehuneko hori jasaten duten datuak banakatzea eta horietan sakontzea. Esparru horretan jasotako salaketen artean, **horietatik %81 poliziaren arrazismoarekin zerikusia duten kasuetakoak dira**; **gainerako %19**, berriz, **beste erakunde batzuetakoak dira**, hala nola **Osakidetzako** erakunde sanitarioek egindako tratu txarrak.

Datu horien emaitza kezkagarria da; izan ere, **polizia-indarrak berriro ere lehen agente arrazista izan dira**, eta, beraz, horren garrantzia eta arriskua azpimarratu behar ditugu. Horregatik, modu zabalagoan aztertuko dugu zer gorputz mota diren betikotzen duten ekintza arrazista gehien eta zein praktika mota egiten dituzten, gure bizilagunen salaketak merezi dituztenak.

Poliziaren praktika arrazistei buruzko salaketa guztietatik, SOS Arrazakeria Bizkaiaren bulegoan salaketa gehien jaso dituen segurtasun-taldea Ertzaintzari egozten zaio, eta kasuen %54 hartzen du. Azken finean, Bilboko Udaltzaingoa kasuen %38rekin kokatzen dugu, eta gainerako %8a Portugaleteko Udaltzaingoari ematen diogu.

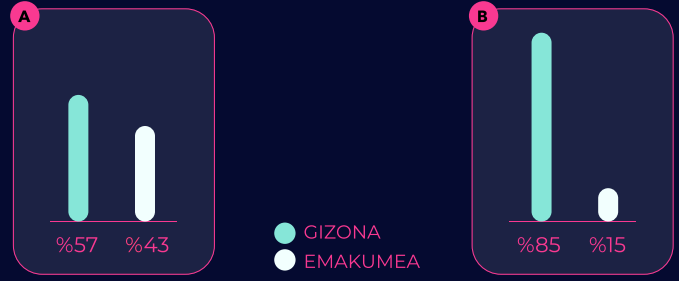

Salatzen diren ekintza edo praktikak, poliziako agenteek eginak, arrazistak dira, adierazle askotan oinarritzen baitira, baina pertsona zurietan ez. Hauek dira adierazle nagusiak: kolorismoa, etnia eta arraza, adinaren eta generoaren arabera (zehazki, gizonezko gazteei eragiten die), pobrezia, etab. SOS Arrazakeria Bizkaiaren bulegora iristen diren mota horretako salaketak, gehienetan, honako hauetan oinarritzen dira: irain arrazistak, eraso fisikoak, justifikaziorik gabeko isunak, etnia- eta arraza-profilean oinarritutako geldialdiak, botere-abusua edo legez kanpoko jarduerak.

Irakurle maitea:
Legez kanpoko praktikak oso ohikoak dira, eta horiek identifikatzen jakin behar dugu. Prozedura horiek lege-arauen aurkakoak dira. Horrelako adibide bat da Bilboko Udaltzaingoak Polizia Nazionalari deitu eta kanporatzeko agindua ematen dizunean. Legez kanpoko praktika horien beste adibide bat da poliziaren jarduera arrazista, neurrigabea eta gehiegizkoa ikusi duzula, eta bideoa edo irudiak ezabatzeko arrazoi bakarrarekin mugikorra kendu dizutela.

Jasotako salaketak, generoaren arabera sailkatuta A

Abusuak eta eraso arrazistak jasaten dituzten gorputz migratu eta arrazoituen artean, horiek identifikatzeko erabiltzen den generoa kontuan hartu beharreko adierazle handia da. Bildutako datuei dagokienez, 2022an ez bezala, egungo txostenean ez dago distantzia handirik bortxatutako generoen artean: **%57 gizonezkoak** dira eta **%43 emakumezkoak**. Azken finean, 2023. urtean, bai gizonek bai emakumeek abusuak eta eraso arrazistak jasan dituzte bi generoen artean modu parekagarrian, eta datu horiek teoria honetatik kanpo geratu dira: gizartean maskulinizatutako gorputzek eraso arrazista gehiago jasaten dituzte, eta, beraz, emakumeak ere indarkeria horien biktima zuzenak dira. Azken batean, 2023an, gizonek zein emakumeek bi generoen arteko modu parekagarrian jasan dituzte abusuak eta eraso arrazistak, eta datu horiek baztertu egin dira sozialki maskulinizatutako gorputzek eraso arrazista gehiago jasaten dituztela dioen teoriatik, eta, beraz, emakumeak ere indarkeria horien biktima zuzenak direla erakusten digute. Azpimarratu behar da emakume migratuak, arraziadunak eta ijitoak hainbat opresiok zeharkatzen dituztela, eta, ondorioz, salaketaren atzerapenean amaitzen dela intersekzionalitate hori, beste premia handiago batzuei ematen baitzaie lehentasuna (biziraupena, zainketak, etab.).

Poliziaren arrazismoari buruzko salaketak, generoaren arabera sailkatuta B

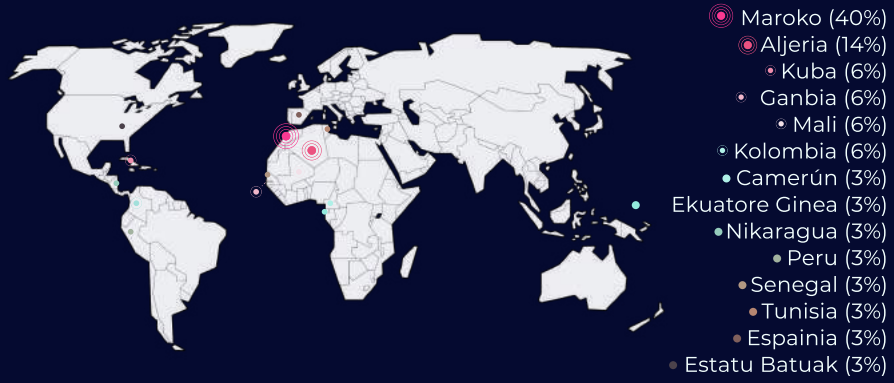
Polizia-arrazismoan arreta jarriz, generoa aldagaia barne, kasu honetan, arestian aipatutako teoria betetzen da. Izan ere, polizia-agenteek egindako salaketa guztien **%85** (11 kasu) **gizonezkoak** dira, eta **%15** (2 kasu) **emakumezkoak**. Beraz, esan dezagun gizonezko gorputz migratu eta arrazonalizatuek arrisku handiagoa dutela Estatuko Segurtasun Indar eta Kidegoek identifikatu eta erasotzeko.

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

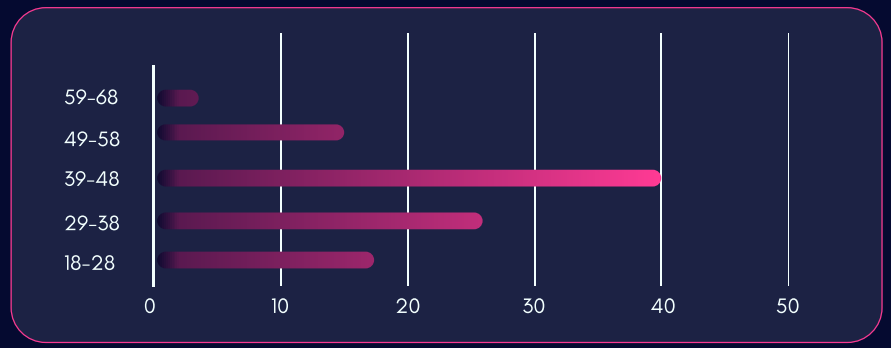
Salatzaileen jatorria

Salatzaileen profilak aztertzeko orduan, beste adierazle garrantzitsu bat haien jatorria da, bortxatuak izateko arrazoi nagusietako bat. 2023 urtean zehar, **kasuen %40a marokoarrak** aurkitu ditugu, eta salatzaileen artean lehen postuetan daude.

Bigarrenik, Aljeria jatorri duten pertsonen %14a salaketak izan dituzte, eta atzetik Kuba, Gambia, Mali eta Kolonbia daude, %6arekin.

Salatzaileak adinaren arabera sailkatzea

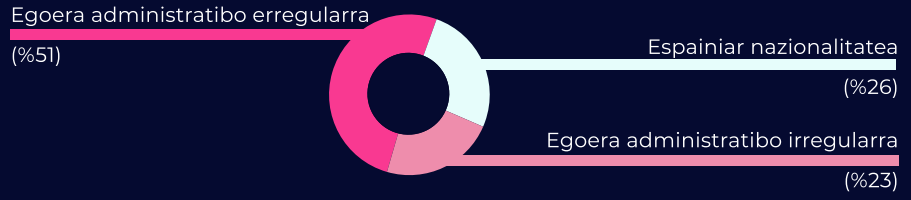

Salatzaileen adina aztertzeko, 18 urtetik 68 urtera bitarteko tarteak ezarri dira. Bulegoan jasotako salaketen kasuan, **39 eta 48 urte bitarteko helduak izan dira salaketa gehien jarri dituztenak, %40** hain zuzen. Horien atzetik, **29 eta 38 urte artean daude, %26ko**. Hirugarrenik, **%17rekin 18 eta 28 urte bitarteko pertsonak daude**la ikusi dugu.

Nabarmentzekoa da **18 eta 38 urte bitarteko adinak**, fisikoki gorputzik gazteenak izanik, **kasuen %43 direla**, eta 50 urtetik aurrera kasuak nabarmen jaisten direla. Beraz, uste dugu gorputz arrazista eta migratu gazteenak direla eraso eta jarrera arrazistak izateko aukera gehien dituztenak, edozein motatakoak izanda ere.

Salatzaileen egoera administratiboa

2023an bildu diren 35 salaketetatik, salatzaile guztiak, bat kenduta, arrazializatuak eta migratzaileak ziren. Horrez gain, bulegora etorri diren pertsonen egoera administratiboa kontuan hartu behar da.

Salaketa gehienak **%51 egoera administratibo erregularreko pertsonenak dira**. Horren atzetik, **%26a Espainiako nazionalitatea** duten pertsonak daude. Azkenik, egoera **administratibo irregularra** duten pertsonak ikusten ditugu, guztien **%23arekin**. ↗

Narratibak

Nola bizi duzu arrazakeria?

SOS Arrazakeriaren Urteko Txostena egiteko elkarrizketatutako pertsonen hausnarketa pertsonalak.

Psikologikoki hondoratzen zaituzte zaborra zarela pentsatzen duzulako.

Ezertarako balio ez bazenu bezala. Ulertzen didazu?

Balio ez duen izaki bat bezala. Horrela ikusarazten dizutelako. (...) Horrela ikusarazten zaituzte. Horrela sentiarazten zaituzte.

Orduan psikologikoki zeure burua suntsitzen ari dira. *Gainera, iraintzen dizutenean, edozein tokitan delarik, edozein gunetan, edozein lanetan, horrek psikologikoki eragin handia du zugan, bai mentalki baita pertsonalki ere. (...) Nire egoeran bezala, orain prozesu bat pasatzen ari naiz, eta, lanarekin, gertatu zaidanarekin, batzuetan oheratu egiten naiz eta une hori gogorarazi egiten dut.*

(**Emakumea,** Kuba)

Andre horrek, bere etxean sartzen utzi ez zidanean, lan egiteko sartu beharra neukanean; eta nik pentsatzen nuen: ***Zergatik? Ez naiz pertsona.*** *Zergatik? Zer gertatzen zaio? Zergatik? Ez dut ulertzen…"*

Beldurrak eragiten dizu*. Beldurra, zergatik dator? Zera... galdetzen diot, onartzen nauzue ala ez nauzue onartzen? Beldur hori. Zergatik da? Zergatik? Hainbesteko gutxiezpena ematen du (...) horrek,* ***beti beldur horrekin biziko zarelako****.*

(**Emakumea,** Etiopia)

"Askotan, lankide gehienek pentsatzen dute gertatu zaiona zorte txarra izan dela edo berak ere zerbait gaizki egin duela. Eta gero, ***espazio kolektiboetan parte hartzen duzunean****, konturatzen zara beste lagun arrazializatu bati antzeko zerbait gertatu zaiola, eta* ***pertsona migratuen eta arrazializatuen estrukturazko hariak identifikatzen dituzu****.*

Nik uste dut izendatzeko, hitzez adierazteko eta partekatzeko ***errekonozimendu-prozesu*** *horiek* ***erreparazioa****rekin zerikusia dutela, baina baita* ***transformazioa****rekin [...]* ***beldurra amorru bihurtzeko eta amorrua antolaketa bihurtzearekin ere****. Eta errekonozimenduko eta erreparazioko kolektibo hori subjektiboa, psikologikoa eta emozionala da, baina baita soziala ere. "*

(**Gizona,** Kolombia)

Narratibak

Nola bizi duzu arrazakeria?

Ez naiz ez psikologoa, ez psikiatra, ez medikua, baina hurbilketaren bat egiten saiatuko naiz; ***Uste dut gaixotasun eta patologia mota batzuk sortzen ari dela, eta aztertu egin behar direla****.*

Bakardadeak estresa sortzen du, estresak antsietateak... *(...)* ***herrialde honetako gure gazte migratzaile askorengan.***

(...) ***Jendeak kalean egon nahi du, atera nahi du eta hori guztia****.*

Orduan, horrek ere osasun mentaleko lan horren guztiaren parte egiten du, ***ez dagoelako aisialdirako espaziorik****, hirian dagoen* ***aisialdirako eskaintza guztia ikuspegi kapitalistatik begiratuta aisialdirako eskaintza delako****.*

Zilarra behar duzu gozatu ahal izateko. Baina gozatzeko zilarra edukitzeak eragin psikosoziala du.

Izan ere, zuk ez baduzu 1,80 euro goizean kafe bat hartzeko, orduan jai daukazu.

(**Gizona,** Kolombia)

"Orduan, ***arrazakeriatik pasatu garen guztiok erruduntasun-sentimendua dugu****.*
Zergatik? Baina zergatik?
Zer egin dut nik?
Nor deseroso jarri dut nik?
Beraz, kontua da...
Bai, oso gai konplexua da, azken finean bai, erruduntasun hori duzu gainean."

(**Gizona,** Kolombia)

*"****Zeure buruari botatzen diozu errua****.*
Eta esaten duzu, orduan, zergatik jaio nintzen ilun?
Edo zer amorru indiarra izatea?
Edo zer amorru da arabiarra izatea?
Edo zer amorru afrikarra izatea, ezta?
Hau da, ***zeure buruari botatzen diozu errua****."*

(**Gizona,** Kolombia)

Prozedurak

Polizia-arrazakeria kasuetan egindako prozedurak:

Bizkaiko SOS Arrazakerian salaketa-kasuetan jarraitu beharreko prozedura batzuk daude. Aurten berriro ere agerian geratu denez bulegoan jasotzen diren salaketa gehienak polizia-indarrek egindako ekintza arrazista eta xenofoboen biktimenak direla, salaketa-protokolo zehatz bat ezarri da. Polizia-praktika arrazistak salatzeko biltzarretik jarraitzen diren prozeduren artean honako hauek daude: prentsa-oharrak, kontzentrazioak, manifestazioak, gizarte-eragineko ekintzak; erakunde publikoak kontrolatzeko ekintzak, Arartekoari egindako kexa-gutunen bidez; bidegabeko isun edo arau-hausteengatiko alegazio-errekurtsoak, eta aholkularitza eta lege-salaketaren prozesuan laguntzea.

Legezko salaketa-prozesuan laguntzea da kudeatzen zailena; izan ere, egungo araudiaren arabera, Estatuko Segurtasun Indar eta Kidegoek "egiazkotasun-presuntzioa" dute, beraz, beraz, auzialdi judizialen aurrean froga gaitzesgarriak behar dira basakeria-ekintza bat edo poliziaren praktika arrazista bat frogatzeko. Gehiegikeria-egoera horien aurrean babestu eta zaindu ahal izateko, dokumentatu edo erregistratu egin behar da, bai testiguak bagara, bai praktika horien biktimak bagara, argazki, bideo edo grabazioen bidez.

Oso garrantzitsua da gure eskubideak ezagutzea, agenteen manipulazioetan[2] ez erortzeko; izan ere, Mozal Legeak (4/2015 Lege Organikoa) ez du debekatzen polizia-jarduketen grabazioak egitea. "Ez eragozpen" horrek grabatzeko eskubidea ematen digu, eta bideo hori erabat legezkoa da, baina kontuan izan behar dugu grabazio hori ezin duzula zabaldu, bere legezko helburu bakarra epaile baten aurrean eskubideen urraketa baten froga gisa aurkeztea baita.

Zer esan nahi du Bizkaiko SOS Arrazakerian eraso arrazista edo xenofobo baten salaketa egiteak?

Pertsona bat jarrera arrazista edo xenofobo baten biktima edo lekuko izan denean eta SOS Arrazakeria Bizkaiaren bulegora jotzen duenean, gertatutakoaren berri ematen ari da, egintza hori maila judizialeko salaketa izan gabe. Bulegoari informazioa ematean, laguntza eta laguntza prozesu bat hasten da, ekintza arrazista edo xenofoboa jasan duen pertsonarekin guztiz adostua eta onartua. Laburbilduz, erakundeak presionatzeko, dagozkien erakundeen aurrean salatzeko eta, batez ere, arrazismo estrukturalak nola jarduten duen ikusarazteko eta sentsibilizatzeko ekintzak antolatzen dira.

Bizkaiko SOS Arrazakeriaren batzarretik dei egiten dizugu salatzera eta ez isiltzera, gehiegikeria arrazista horiei aurre egitera, herritar gisa dituzun eskubideak gauzatuz eta exijituz, lurraldean duzun jatorria edo administrazio-egoera edozein dela ere.

Informazio gehiago: https://sosracismobizkaia.org/

2 4/2015 Lege Organikoa Herritarren Segurtasuna Babesteko Legean oinarritzen da. Lege horrek poliziaren botereak handitu zituen, eta Konstituzioan aitortutako oinarrizko eskubide batzuen erabilera neurriz kanpo mugatu zuen. Arau horrek, beste murrizketa batzuen artean, hainbat jokabide ezarri zituen, eta orduz geroztik isunarekin zehatu daitezke.

Iturri: ¿Qué es la ley mordaza, por qué es un peligro y qué significa derogarla?

Joaquín Urías 14/02/2022, Web: Contexto y Razón.

Errolda-Kanpaina

Errolda administrazio-erregistro bat da, oinarrizko eskubide (gure ustez, mundu guztiak dauzkan eskubideak) batzuk lortzeko funtsezko sarbide bihurtu dena, eta uste dugu mundu guztiak dituela eskubide horiek. Prozesu hau pertsona guztientzako eskubidetzat eta edozein udalaren betebehar behar bat bezala ulertu behar da. Hala ere, erakundeek ez diete administrazio-erregistro hau pertsona guztiei ematen. Erroldatuta egoteak dakartzan "pribilegioak" hobeto ulertzeko, administrazio-erregistro horrek zer eskubide ematen dituen jakin behar dugu, honako hauek aurkituz: udal-hauteskundeetan botoa emateko eskubidea, gai publikoetan parte hartzeko eskubidea, hezkuntzarako eskubidea, LANBIDEren ikastaroetara, osasun publikora eta gizarte-zerbitzuetara sartzeko eskubidea, bai eta migratzaileen eskubideak arautzen dituen araudiarekin lotutako eskubideak ere (familia berriz elkartzeko eskubidea, bizileku- eta lan-baimena, ikasketak baliozkotzea, etab).

Pertsona bat erroldarik gabe egon daitekeen egoera ugari daude (Udalak berak jarritako oztopoengatik edo etxebizitzaren jabeak uko egiteagatik), hala nola zaintzako eta etxeko langileak, senideek edo lagunek hartzen dituzten migratzaileak edo bizileku finkorik ez duten pertsonak. Erroldarik ez izateak gizarte-bazterkeriara kondenatzen ditu pertsonak, eta, horrek, haien bizi-prekarietatea areagotzen du, egoera horietatik irtetea oztopatzeaz gain. Kalteberatasun-egoera horien ondorioz, beren etxebizitzan erroldatu ezin diren pertsona askok hileko zenbatekoak ordaintzen dituzte, eta zenbateko horiek oso handiak dira, eskubide hori lortzeko. Horri "errolda-merkatua" esaten diogu. Nahiz eta udalek praktika horien berri izan, ezkutuko ekonomiarekin eta kalteberatasun-egoeren ustiapenarekin funtzionatzen baitute, ez da horren kontrako, edo, gutxienez, hori saihesteko neurri zehatzik hartu.

Horregatik, eta gaiaren larritasuna dela eta, 2023an "***Erroldarik gabe, izaterik ez - Zure bizilaguna naiz, baina erroldarik gabe ez naiz existitzen***" kanpaina jarri zen abian Bizkaian, bizi diren lekuan bizi direla justifikatu ezin duten pertsonengan arreta jarriz eta aurrera egiteko tresna berriak txertatuz. Kanpaina honek 100 erakunde eta elkarteren atxikimendua du, horien artean: gizarteratzearen aldeko elkarteak, migratzaileenak eta pertsona migratuen eskubideen aldekoak, etxeko langileen eta zainketen eskubideen aldekoak, gizarte-aktibismoaren aldeko erakundeak, erlijio-kongregazioak, sindikatuak eta alderdi politikoren bat.

Kanpaina honek bi lan-ildo osagarri ditu:

ZABALKUNDEA + SENTSIBILIZAZIOA

Pertsona askok bizi duten errealitate soziala publikoki ezagutaraztea du helburu. Horretarako, kaleko ekintzak egiten dira, hala nola informazio-mahaiak eta eskubideen aldeko aldarrikapenetan parte hartzea. Gainera, presentzia mediatikoa bilatzen du, irratian aktiboki parte hartuz, prentsako artikuluak idatziz, sare sozialetan postak eginez, etab.

ERAGIN POLITIKOA

Horrela, udalen jarduteko moduak aldatu nahi dira, gure udalerrietan bizi diren pertsona guztiak erroldatuta egotea helburu izanda. Kasu honetan, gai honen inguruan zerbait egiteko ahalmena duten erakunde eta instituzio guztiei aurkeztu zaie aldarrikapena, hala nola alderdi politikoei, Arartekoari, EUDELi eta abarri.

Errolda kudeatzeaz arduratzen diren administrazioei dagokienez, honako hauek egin dira: gutunak bidali zaizkie Bizkaiko udal guztiei, eta bilerak eskatu dira udal batzuekin; negoziazio-dinamikak ireki dira hainbat udalekin, hala nola Uribe Kostarekin eta Arrigorriagarekin; araudia interpretatzeko proposamen bat egin da, gizarte-errolda egoitza-bazterkerian dauden pertsonei zabaltzeko; eta, azkenik, gizarte-erroldatzea eskatzea erabakitzen duten pertsonen kudeaketa-prozesuekin batera joan gara.

Erroldari eta dagokion kanpainari buruzko laguntza edo aholkularitza behar izanez gero, hona joan zaitezke:

AURREZ AURRE:

- Bilboko Alde Zaharreko Pilota kaleko Ongi Etorri Errefuxiatuak elkartearen lokala, astelehenetan 17:00etatik 19:00etara.
- San Zorionak parrokian, San Zorionak plaza 1 Deustun, aurretik 611849940 telefonora deituz.
- Novisi, Sagarmínaga kalea 7, behea, astelehen eta asteazkenetan 10:00etatik 13:30era.

INTERNETEN:

↗ https://erroldakanpaina.wordpress.com

POSTAN:

↗ erroldakanpaina23@gmail.com

Laburbilduz, azalpen-taula bat egin da, erroldatze eskubidea egoerak zeintzuk diren jakiteko, eta, bestalde, Legeak jasotzen ez dituen bestelako egoerak ere jasotzen ditu. ↗

ERROLDATZEKO ESKUBIDEA DUTENAK	LEGEAK JASOTZEN EZ DITUEN EGOERAK
ERROLDATU GABEKO PERTSONAK	
Kalean: • Aterpetxeak eta ostatu-zentroak. • Lagundutako ostatua. • 18 urte betetzean, etxebizitza batera hurreratzerik ez dutenak. • Legezko edukitzarik gabe (adibidez: azpiratuak). • Legez kanpoko okupazioa. • Utzarazpen-aginduarekin, alokairua ez ordaintzeagatik. • Karabanak edo antzekoak. • Txabolak edo txabolak. • Eraikin okupatua, bertan bizitzeko egokia ez dena. • Etxebizitzetan pilatuta bizi diren pertsonak.	• Ez dute dokumentaziorik indarrean. • Jabeek ez diete erroldatzeko baimenik ematen (kontratua duten eta kontraturik ez duten barneko langileen kasuan). • Alokairuaren titularrak ez du erroldatzeko baimenik ematen. • Senideek edo lagunek (jabeek) hartuta bizitzea. • Senitartekoek edo lagunek (maizterrak) hartuta bizitzea.
ERROLDATZEA GALTZEKO ARRISKUAN DAUDEN ERROLDATUTAKO PERTSONAK	
Kaleko egoera: noiz amaitzen da erroldatzea?	• Bizi ez den etxe batean erroldatuta egotea (ordaindu gabe) (aurreko egoeretako edozeinetan egon daiteke). • Etxebizitzan bizitzeko eskubiderik gabe erroldatzeagatik ordaintzen du. • Dokumentazioaren iraungitzea.

Gida + Kanpaina
legez kanpoko utzarazteen kontra

Bizkaiko SOS Arrazakeriaren batzarra osatzen dugun aktibistok garrantzi gehien ematen diogun alderdietako bat arrazakeriaren aurka jarduten duten erakunde, elkarte, kolektibo eta pertsonekin sarean lan egitea da. Horregatik, 2023an, "AZET ETXEBIZITZA SINDIKATUA, KULTUR ETXEA, Bilbiko bulegoa, Xake espazioa, Okupazio bulegoa, Ongi Etorri Errefuxiatuak, Taldeen Koordinakundea, OZEN! LGTB " kolektiboekin batera, legez kanpoko desalojo baten aurrean (momentu horretan, batez ere pertsona migranteei eta arrazializatuei eragiten zien egoera bat) nola jokatu jakiteko gida labur bat osatu zen.

Hainbat hizkuntzatara itzulita, hala nola euskarara, gaztelaniara, arabierara, ingelesera eta frantsesera, azalpen-liburuxka bat egin zen, auzotarren autodefentsarako tresna bat sortzeko.

San Frantzisko auzoan legez kanpoko utzarazpenen aurkako gidaren aurkezpena

Gida gure webgunean:
https://sosracismobizkaia.org/wp-content/uploads/2023/06/guia-desalojos-ilegales.pdf

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

Silvia Kasua

Silvia, ez zaude bakarrik!

Jarraian, arrazakeriaren aurkako erresistentzia 5 urtez luzatu zaion emakume baten kasua azalduko dugu: Silvia, jatorri boliviarreko emakume arraziatu bat. 2018ko maiatzaren 26an, Getxon, supermerkatu baten atean, etxe gabeko pertsona bat zegoen. Polizia jazartzen ari zitzaion, eta Silvia atera zen haren defentsan, agenteen jarrera aporofobikoak zirela eta. Une honetan, eta bere esku-hartze baliotsuagatik, emakume horrek atxiloketa irregularra jasan zuen, eta Getxoko ertzain-etxera joan behar izan zuen.

Komisariaren barruan zegoela, kuartelean zegoen agenteetako batek bortizki eraso zion, hau da, polizia-torturaren biktima izan zen, ertzainak kendu zizkion gauzak hartzen saiatzeagatik bakarrik. Erasoa ertzain-etxeko segurtasun-kamerek grabatu zuten arren, eta gaur egun irudi publikoak izan arren, Getxoko ertzain-etxeko agenteek kontradenuntzia bat aurkeztu zuten, biktimak bere akusazioa eta gertakarien errealitatea faltsutzen zuen atestatua adierazi ondoren. Agenteek jarritako kontraesaldian, gertaerak bihurritu zituzten, maiatzaren 26an izandako egoeraren biktimak agenteak berak izan zirela agerian utziz. Lehen aipatutako bideoari eta polizia-jarduera neurriz kanpokotzat jotzen zuen auto judizial bati esker, agentearen gehiegikeria adierazteaz gain, poliziek atzera egin zuten kontaketan.

Hala eta guztiz ere, Eusko Jaurlaritza bertaratu egin zen, eta 7 urteko kartzela-zigorra eskatu zuen Silviarentzat, erresistentzia eta agintaritzaren aurkako atentatua egotzita. Laburbilduz, biktimak 5 urte itxaron behar izan zituen epaiketaren zain, eta 2023an izan zen. Gainera, ezin izan zuen Istanbulgo Protokoloko[3] txosten bat froga bezala aurkeztu: nazioarteko auzitegi-medikuek egindako espediente bat da, non biktimaren gorputzak jasan zuen tortura baieztatzen den.

3 Istanbulgo Protokoloa tratu txarrak eta tortura ikertzeko eta dokumentatzeko nahitaez aplikatu beharreko nazioarteko eskuliburua da.

5 urte itxaron ondoren, eta judizioaren data urriaren 4a eta 5a izanik, Bizkaiko SOS Arrazakeriaren batzarra irailaren 28an aurkeztu zen Getxoko Udalaren Osoko Bilkuran, alderdi politikoen adostasuna eta Silviaren aldeko jarrera lortzeko, honako hau eskatuz:

1. Getxoko Udalak kondenatzea auto judizialak neurriz kanpokotzat eta neurriz kanpokotzat jo duen polizia-jarduera.

2. Getxo torturaren eta polizia-jarduera arrazisten aurkako udalerri deklaratzea.

3. Getxoko udalbatzak konpromisoa hartu behar du akordio hau Eusko Legebiltzarrera, Lehendakaritzara eta Eusko Jaurlaritzako Segurtasun Sailera bidaltzeko.

4. Getxoko Udalak konpromisoa hartzea Udaltzaingoaren barruan arrazakeriaren aurkako eta giza eskubideen arloko prestakuntza areagotzeko.

5. Getxoko Udalak elkartasuna adieraztea poliziak erasotako auzokoari, eta haren aurkako prozesu judiziala gelditzeko eskatzea.

*Kontzentrazioa Getxoko Udalbatzaren aurrean * Ekuador Etxearen argazkia*

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

Ezkerra: Urriaren 4 eta 5eko Silviaren epaiketaren aurkako manifestazioa

Eskuina: Manifestazioa Romon, Areetan, urriaren 3an

Batzarretik egindako eskakizunak azaldu ondoren, mozioa EH Bilduko eta Elkarrekin Podemoseko alderdi politikoen babesarekin onartu zen. Gainera, espero zen epaiketaren bezperan, manifestazio bat egin zen Erromon (Getxo), Silviari babes handia emateko eta herritarrek gertatutakoa erabat arbuiatzeko. Honako hau eskatu zen:

- Eskatzen dugu berehala bete daitezela azken Udalbatzan hartutako erabakiak, eta Eusko Jaurlaritzak uko egin diezaiola deliturik egin ez duen eta babestu beharko luketenek modu basatian eraso dioten pertsona bati.
- Nazioarteko estandarrak betetzea eta Istanbulgo protokoloa prozesu judizialetan froga bezala onartzea eskatzen dugu.
- Erakundeek eta, bereziki, polizia-erakundeek kontrolak ezar ditzatela eskatzen dugu, poliziaren gehiegikeria arrazistak eta matxistak eragozteko.
- Justizia eta ordaina eskatzen dugu Silviarentzat.

Aipatu bezala, epaiketarako ezarritako datak urriaren 4a eta 5a izan ziren Bizkaiko Probintzia Auzitegian; hala ere, ekitaldia egiten zen egun berean, Istanbulgo Protokoloa froga bezala onartzen zen edo ezezkoari eusten zitzaion eztabaidatzen hasi ziren. Itxaronaldi luze baten ondoren, azkenean, epaiketa bertan eten egin zen, Istanbulgo Protokoloaren txostena onartu baitzen Silviaren aldeko froga bezala. Bertan, auzitegiko medikuek zehaztu zuten emakume horrek tratu txarrak/tortura jasan izan zituela. Horren ondorioz, epaiketa gelditu egin zen, eta urriaren 30ean jarraituko zuen.

Silvia, Agatha (ofiziozko abokatua), Silviaren familia, Boliviako kontsulatua eta Asanbladako kideak eta lagunak Istanbuleko protokoloa onartu dutela ospatzen ari dira.

Azaroan, epaiketa egin eta hilabetera, Sylvie bizitzera behartua izan zen kalbario judiziala gertatu eta 5 urtera, epaia argitaratu zen, non kondenatua izan baitzen:

Ertzainari:

- 6 hilabeteko espetxe-zigorra ertzainari, emakumeari hainbat ukabilkada emateagatik.
- Bizkaiko Auzitegiko Lehen Sekzioak hiru hilabeteko isuna ezartzen dio agenteari, eguneko hamar euro (900 euro), eta Silvia 12.400 euro ordaindu behar dizkio eragindako kalte moralagatik.

Silviari:

- Hiru hilabeteko isuna, 6 euro eguneko (540 euro), agintaritzaren agenteei desobeditzeko delitu baten egile izateagatik.

Nahiz eta epai honek ez duen lortzen Sylviek, arrazakeria eta matxismo instituzionalari aurre egin behar izan dion emakume arraziatu eta migratuak, jasan duen kaltea, zigorgabetasuna, botere-abusua eta desberdintasuna berreskuratzea, pauso txiki bat eman zen poliziaren indarkeriaren aitorpenean, agentea biktimaren osotasun moralaren aurkako delitu batengatik zigortzen baitzen.

Handik denbora batera, abenduan zehazki, kasua zeraman abokatuari jakinarazi zioten psikiatraren eta auzitegiko medikuaren deklarazioak zituzten grabazioak (ertzaina osotasun moralaren aurkako delitu batengatik zigortzeko erabakigarriak ziren horiek guztiak) desagertu egin zirela Bizkaiko Auzitegiko artxiboetatik. Ondorioz, Eusko Jaurlaritzak epaia baliogabetzeko eta epaiketa errepikatzeko eskatu zuen, horrek guztiak biktimaren osasun mentalari eta 5 urtez izan zuen higadurari dakarkiokeenaren kontura.

Oinarrizko artxiboak desagertu ondoren, azkenean, Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak (EAEAN), froga horien desagerpen susmagarria kontuan ez hartzeaz gain, Bizkaiko Auzitegiaren ebazpena berretsi zuen. Ondorio gisa, bai Eusko Jaurlaritzak, ertzainaren ordezkari gisa, bai Silviak, Auzitegi Gorenera jo dute, arrazakeriaren aurkako eta borroka feministari jarraituz.

Desaparecen las pruebas que condenan a un Ertzaina por maltrato en el caso de Silvia

SOS RACISMO - BIZKAIKO SOS ARRAZAKERIA

Fotografía: Ecuador Etxea

El pasado 30 de noviembre, después de 5 años de calvario judicial, se hizo pública la sentencia por la que se condenaba a seis meses de prisión a un ertzaina por propinar varios puñetazos a Silvia, una mujer migrada y racializada, mientras estaba detenida ilegalmente en los calabozos de la comisaría de Getxo.

Además de la pena de prisión, la Sección Primera de la Audiencia de Bizkaia le impuso al agente el pago de una multa de tres meses a razón de diez euros por día (900 euros) y el deber de indemnizar a Silvia con 12.400 euros por el daño moral causado. Todo ello por un delito contra la integridad moral de la víctima, o lo que es lo mismo, por maltrato. Era un pequeño paso.

Silvia tomó la decisión de luchar por la justicia, arriesgándose a enfrentar acusaciones desmesuradas e infundadas que, sin la evidencia de las cámaras, nadie hubiera creído. Aun así, a pesar de contar con esta prueba, se vio obligada a defenderse de las graves imputaciones de resistencia y atentado en el tribunal. El tiempo, la exposición, el desgaste emocional, la criminalización y, sobre todo, luchar contra la institución no es fácil.

Una vez emitida la sentencia, increíble pero cierto, el pasado mes de diciembre, se le hizo saber a la abogada del caso que habían desaparecido de los archivos de la Audiencia de Bizkaia las grabaciones con las declaraciones de la psiquiatra y el médico forense, ambas determinantes para condenar al agente por el delito contra el maltrato.

> Ezin diogu geure buruari galdetu gabe utzi: normala al da grabazioak desagertzea? Nork defendatzen du biktima "sistemaren akats" horien aurrean? Inork sinets dezake burugabekeria hori kasualitatearen ondorioa dela?

Como consecuencia de dicha inexplicable desaparición, el Gobierno Vasco pide la nulidad de la sentencia y la repetición del juicio desde el principio con todo el padecimiento que ello supone para la víctima.

No podemos dejar de preguntarnos ¿Es normal la desaparición de las grabaciones? ¿Quién defiende a la víctima de semejantes "fallos del sistema"? ¿Alguien se puede creer que este despropósito es fruto de la casualidad?

Nos queda claro que el Gobierno Vasco, en lugar de defender a la mujer maltratada en comisaría, sigue encubriendo al policía condenado.

Exigimos una investigación de la desaparición de las grabaciones hasta las últimas consecuencias. Exigimos justicia y reparación para Silvia. ¡Silvia no estás sola!

Munduko Emakumeak aldizkarian argitaratutako artikulua (2024ko martxoa).

2023eko Txostena * Bizkaiko SOS Arrazakeria

ANTIARRAZISMOA pARTEkatu jaialdia

Urtero, SOS arrazakeria Bizkaiak jaialdi bat egiten du, eta bertan hainbat jarduera egiten dira espazio publikoen okupazioa sustatzeko eta arrazakeriaren aurkako borroka sustatzeko. 2023an, "Antiarrazismoa pARTEkatu" izeneko jaialdia ospatu zen Gizakunde plazan (Atxuri, Bilbo), eguerdiko 12:00etatik gaueko 22:00ak arte. Jaialdi honetan, orduetan banatutako programazioa bat egon zen. 12:00etatik 15:00etara Thiermadhiouk egindako Afro Dance tailerra, flamenko eta buleria kontzertua Desire eta Sara Claveriari esker Adán Claveria gitarra-jotzailearekin batera, eta azkenik, Nubeciteren errezitaldi intimo folkrriiko-aldarrikatzailea.

15:00etatik 16:30era bitartean, Marmita kolektiboak prestatutako bazkari herrikoi begetarianoa egin zen, eta bertan, barreak eta hitzaldiak partekatu ziren jaialdiaz gozatu zuten pertsonen artean. Azkenik, arratsaldeko ordutegian, 16:30etatik 22:30etara, Olfa Sendesniren performance bat ikusi genuen, Kristel Tobarrek egindako kale saltsa eta rumba tailer bat, Gad Yola artistaren show bat, oinezkoen cumbia kontzertu bat Mambo Expressen gidaritzapean.

Eta azkenik, dancehall, reggae eta afrobeat erritmoan dantzatu genuen, DJ Fabulos eta DJ Eromeari esker.

***Thiermadhiouko** Afrodance tailerra*

***Nubecite**-ren emanaldia (Aqnu)*

***Olfa Sendesniren** performancea*

Gure Goleren kontzertua

ANTIRRAZISMOA ARTEkatu jaialdia

Artista horiek guztiek auzotarren artean sare komunitarioak eraikitzen lagundu zuten, jaialdira hurbildu ziren pertsona arrazializatuentzako, migratuentzako eta ijitoentzako giro seguru bat sustatuz. Atxuriko barrutian adin guztietako jendea egon zen, artisten eta haien erresistentzia-ahotsen aurrean entzun, dantzatu eta abesten zutenak.

Caleña eta Rumba saltsen tailerra, ***Kristel Tobarren*** *eskutik*

Antiarrazismoa pARTEkatu jaialdiaren IV. bertsio hau arrazakeriaren aurkako aldarrikapenez beteta zegoen, eta aldarrikapen horien fokua poliziak fisikoki erasotako **Silvia** emakumeari eta **Palestinako herriaren borrokari laguntzera** bideratuta zegoen, azken hau **arraza**- eta erlijio-**genozidio sistematikoa** jasaten ari baita **duela 76 urtetik**.

Gad Yola *Liveren performancea: Alien Superstar*

DJ Eromena (Assonto, amapiano, afrobeats)

DJ Fabulos *(Dancehall, reggae, afrobeat)*

Kumbiaren kontzertua ***Mambo Express****-en eskutik*

Bukaera

Txostena amaitzeko eta agur esateko, ezinbestekoa da 2023an zehar erabakigarriak izan diren funtsezko hainbat puntu azpimarratzea.

6. atalean ("ARRAZAKERIAREN AURKAKO ALERTA") ikusi dugunez, genero-adierazlea banakatzen badugu, emakumeek gizonek baino salaketa gutxiago jartzen dituztela aztertuko dugu, polizia-abusu arrazistei dagokienez behintzat. Datu horiek gorabehera, azpimarratu behar dugu emakumeak ere eraso arrazista eta xenofobo horien biktima zuzenak direla, baina genero femeninoarekin lotutako salaketa-arrazoiak horiek egiten duten lan motaren eskutik doaz. Hizpide ditugun lanak zaintzaren eta etxeko lanaren sektorekoak dira, eta gehienak ezkutuko ekonomian egiten dira. Horrela, baieztatzen dugu emakumeak, arraza-markatzaileak izateaz gain, generoak zeharkatzen dituela eremu instituzionaletik kanpo abusu arrazistak jasaterakoan.

Aldiz, Bilboko OIDko salatzaile gehienengan jartzen badugu arreta (kontuan hartuta agente diskriminatzaile nagusiak Ertzaintza eta Udaltzaingoa direla) oso profil maskulinizatua dugu. Hau da, polizia-abusu arrazistengatik salaketa jarri duten pertsonen profil orokorra marokoar jatorriko gizonak dira, 29 eta 48 urte bitartekoak batez beste, eta haien administrazio-egoera erregularra da. Beraz, esan dezakegu gazte marokoarrak direla polizia- eta segurtasun-kidegoek gehien bortxatzen dituzten komunitateak, bide publikoan miaketak eginez, profil etnikoaren arabera geldituz eta legez kanpoko jardunbideak eginez.

Txosten honetan, 4. urtez jarraian, poliziaren arrazakeria identifikatu eta aitortzen da gure lurraldean migratu, arrazializatu eta ijitoen bizitzarako oztopo nagusi gisa. Espazio publikoetan nabarmen arrazializatutako gorputzak kriminalizatzeak eraso arrazisten indarkeriazko egoerekin amaitzen du, eta horiek, izateko arrazoirik gabe, isun, salaketa edo tratu txar fisikoekin amaitzen dira.

Leslie Kern soziologo eta geografo feministaren argudioa berreskuratuz, hiriaren diseinuak espazio publikoak zapalkuntza-sistemak egituratzen laguntzen du, eta migratuak, arrazializatuak eta ijitoak dira hiriaren egituraren eta funtzionamenduaren biktima nagusiak, eta Segurtasun Kidegoak eta Indarrak dira "antolaketarako" edo hiri-mehatxurako tresna nagusia. Horrela, gorputz guztiek espazio publikoetan bizitzeko eskubiderik ez dutelako ideia sendotzen da. Pertsona zuriek, jakina, duten eskubidea.

Bestalde, gizarte arrazistak eraldatzeko ezinbestekoa da arrazakeriaren aurkako pedagogia eta hezkuntza gauzatzea, sentsibilizaziorako guneak sortuko dituena, hausnarketa eta ikaskuntza kolektiboan oinarrituta, benetako berdintasuna sustatuko dutenak, arrazakeriaren aurkako komunitateak ehunduz. Egindako tailerretan, bi portaera guztiz desberdin ikusi ditugu.

Alde batetik, ikusten dugu oso txikitatik oso harreman argia dagoela gorputz arrazializatuen, migratuen eta ijitoen eta segurtasunik ezaren artean, hiriaren mapaketan islatuta. Hala ere, kontuan izan behar dugu gorputz arrazializatuen eta segurtasunik ezaren arteko lotura hori, Ibram X.Kendi-k dioen bezala, gorputz-[4] eta jokabide-arrazakeria[5] batean soilik oinarritzen dela, erakundeek eta komunikabideek egiten dituzten politika arrazistetan oinarrituta, estereotipoak eta aurreiritziak erabiltzen baitituzte, eta, horrela, "arriskugarritasuna, delinkuentzia eta segurtasunik eza" zurrumurrua elikatzen baita herritarren artean, eta, batez ere, gazteenen artean. Bestalde, ohartzen gara ikasle askok ez diotela ematen gizartean arrazaren kontzeptuari ematen zaion garrantzia eta konnotazioa, eta oso kontuan hartzen dugu botere-dinamikak eta -hierarkiak ezartzeko sortu zen eraikuntza soziala dela.

[4] **Gorputz-arrazakeria:** Gorputz arrazializatu batzuk beste batzuk baino animalia eta bortitzagotzat hartzea.

[5] **Jokabide-arrazakeria:** Pertsonak arraza-talde batengandik jasotzen den portaeraren erantzule egitea, eta arraza-taldeak pertsonen portaeraren erantzule egitea.

Praktika eta ideia arrazistak maila eta egoera guztietan ikusaraztea lehen urratsa da kulturen arteko eta justizia soziala duten gizarteak bermatzeko. 2023an zehar egindako datuak eta kanpainak aztertu ondoren, Françoise Vergès arrazakeriaren aurkako politologoak artikulatzen duen bezala, "gure buruak dekolonizatzeko" beharra berresten dugu berriro, arrazakeriaren aurkako kontzientziak azpimarratuz eta sortuz gure bizitzei eragiten dieten eremu guztietan. Layla Martinezek jada argudiatu zigun sistema kapitalista, heteropatriarkal eta, jakina, arrazistaren arrakalak alde guztietatik daudela, fase terminalean sartu dela. Hori dela eta, arrazakeriaren aurkako gizarteak eraikitzeko premia ikusten dugu, bizitzaren prekarizazioan oinarrituta ez daudenak eta arraza-markatzaileek milaka pertsonaren lanaren eta esplotazioaren bidez sostengatuak. Etengabe zalantzan jarri behar ditugu pertsona batzuk besteen gainetik egotea legitimatzen duten ideiak eta ekintzak, dela arraza, genero, klase edo sexu-orientazioagatik.

Arrazakeriaren aurkako ikuspegi batetik deseraikitzea etengabeko prozesua da, eta batzuetan mingarria, eragin dezakezun kalteaz jabetzen zarelako. Hala ere, hau izan behar da, eta izango da, eraldaketa sozial bakarra, horrela, hezi eta hezi gaituzten arraza kategoriak desikasiz.

Bizkaiko SOS Arrazakerian, honako hauek hartzen ditugu oinarri: entzute aktiboa, intersekzionalitatea, arraza-berdintasuna, pluraltasuna eta aniztasuna; horizontaltasuna, elkarrekiko zaintza, eta arrazakeriazko, migratutako eta ijitoak arrazakeriaren aurkako borrokaren subjektu politiko gisa aitortzea, kontuan hartuta pertsona zurien zeregina kritikoa eta gogoetatsua dela.

Bilboko Informazio eta Salaketa Bulegoak tresna hori sustatu nahi du, salatzaileen prozesuei laguntzeko eta arrazakeriaren aurkako autodefentsarako tresna bat ezartzeko.

Eskerrik Asko
Gracias
شكرا
Mulțumesc
jëre-jëf
ᚦᚢᚾᚴᚴᚱᚢᚦ
Thank you
Merci
Obrigado
Gràcies
谢谢

BIZKAIKO SOS ARRAZAKERIA · SOS RACISMO ·